

АРМ ВО ПОМОШ
НА ЗАВЕАНИТЕ СЕЛА

ВООРУЖЕНИТЕ
СИЛИ НА ЛИТВАНИЈА

ЦИВИЛНО-ВОЕНА
СОРАБОТКА

ОКЛОПНО ВОЗИЛО
„VBL PANHARD“

ШТИТ

Број 112
Февруари 2019
50 денари

ISSN 1857-6710

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**МАКЕДОНИЈА
ги отвори вратите
и за членство во
НАТО и за почеток
на преговори со ЕУ**

**Припадници на 3. мпб на
десеткилометарски марш**

на еден тон потребни прехранбени и материјални средства за населението во отсечените села Брест и Малино Маало. Исто така, пилотите и припадниците на АРМ во координација со Црвениот крст на Република Македонија, со хеликоптер „МИ-8/17“ од Воздухопловната бригада на АРМ, доставија неопходни прехранбени и други средства и до жителите на с. Танушевци. Со оваа акција Армијата на Република Македонија уште еднаш покажа дека секогаш е подготвена да интервенира и да помогне таму каде што надлежните служби ќе одлучат дека е потребно.

содржина

ШТИТ ■ година XI ■ број 112 ■ февруари 2019

Инфо Македонија ги отвори вратите и за членство во НАТО и за почеток на преговори со ЕУ	5
Нато-активности Наука, истражување и технологија на НАТО	8
На прва линија Енергетска дипломатија	14
Едукација Цивилно-воена соработка	18
Едукација Менаџмент на системот за заштита и спасување во Република Македонија	22
Едукација Курс „Open Sky“	32
Вооружување Оклопно возило „VBL Panhard“	34
Вооружување „Stryker“ - семејство на оклопни возила	36
Вооружување Борбена сачмарка - модерно и ефикасно оружје	39
Глобал Сириските бегалци и нивниот пат дома	45
Глобал Планирање на кариерата	48
Низ историјата Историја на конфликтите во Франција	52
Филм „Дванаесеттиот човек“	56
Убавините на Македонија Јаблица - една од најубавите планини	58

Средби

Министерството за одбрана и АРМ забрзано се подготвуваат за остварување на своите стратешки приоритети – членството во НАТО и во ЕУ, и во таа насока годината ја започнавме работно и ефективно. Во текот на јануари, меѓу другите активности, како позначајни ќе ги издвоиме средбите кои ги остварија министерката за одбрана Радмила Шекеринска и началникот на ГШ на АРМ, генерал-мајор Васко Ѓурчиновски, на кои не изостанаа пофалбите од соговорниците за успехот во надминувањето на проблемот со јужниот сосед и придонесот на АРМ во колективната безбедност. Во текот на јануари во официјална посета дојде министерот за одбрана на Р. Словенија, Карл Ерјавец, кој оствари работна средба со министерката за одбрана Радмила Шекеринска. На средбата, министерката за одбрана истакна дека оваа средба има посебно значење, затоа што е нејзина прва средба како министер за одбрана со колега на земја-членка на НАТО откако Македонија исполни дел од обврските за членство и го заслужи своето место во Алијансата, а министерот Ерјавец притоа истакна дека му претставува особена чест и задоволство да биде во Македонија во овие историски мигови, потенцирајќи дека Словенија оваа година слави 15 години од членството во НАТО и во ЕУ, но Словенија, како и Македонија, направила бројни компромиси за членството во НАТО и во ЕУ. Во посета на МО и АРМ беше и шефот на Бирото на Националната гарда на САД, генералот Џозеф Ленгиел. На средбата во МО генералот Ленгиел го потенцираше долгогодишното плодотворно партнерство помеѓу НГ на САД и АРМ и дека со задоволство во блиска иднина го очекува моментот да ја поздрават нашата земја како најнова членка на НАТО. Тој

го поздравил изгласувањето на уставните амандмани од страна на Собранието, кои се неопходни за исполнување на обврските на Македонија во согласност со Преспанскиот договор. Министерката за одбрана Радмила Шекеринска оствари средба и со делегација на Европскиот директорат за надворешни активности, предводена од директорот за кризен менаџмент и планирање, Габор Инклоди. Министерката Шекеринска, на средбата ги информираше европските претставници за финализирањето на Преспанскиот договор со кој, по исполнувањето на обврските и од двете страни, ќе се овозможи полноправно членство на Македонија во НАТО. Началникот на ГШ на АРМ, генерал-мајор Васко Ѓурчиновски, во текот на јануари во седиштето на НАТО во Брисел учествуваше на Заседанието на Воениот комитет на НАТО, на сесијата поврзана со учеството во мисијата „Одлучна поддршка“ во Авганистан, во формат на началници на генералштабови на НАТО и партнерските нации. Освен пленарните излагања во рамките на темата, НГШ на АРМ оствари средби и размени мислења со заменикот на претседавачот на Воениот комитет на НАТО, генерал-потполковник Стивен Шедро, како и со претседавачот на ВК на ЕУ, генералот Клаудио Грацијано, на кои се разговараше за прашања поврзани со тековните процеси на трансформација и за нашиот придонес во колективната безбедност изразена преку операциите на НАТО и на ЕУ. Сите овие средби и разговори со значајни авторитети уште еднаш потврдуваат дека Македонија се смета како сериозен и долгоочекуван рамноправен партнер во евроатлантското семејство.

д-р Жанет Ристоска

ШТИТ
е магазин на
Министерството
за одбрана
на Република
Македонија

Излегува од печат
еднаш во месецот

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Македонија

Претседател на Издавачкиот совет
Радмила Шекеринска

Главен и одговорен уредник
д-р Жанет Ристоска

Редакција:

Умит Реџеџи
(ликовно-графички и технички уредник),
Ксенија Митева
(лектор);
Кристина Илиевска
(новинар, фотографии)
Панде Димоска
(новинар)

Печати:
„ФЕНИКС ПРИНТ“
ДООЕЛ Кочани

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје, Република Македонија

Телефони: 02 3128 276
www.morm.gov.mk; E-mail: stit@morm.gov.mk

Ставовите содржани во написите на надворешните соработници не ја презентираат официјалната политика или ставовите на Министерството за одбрана.

ПРИЈАВИ КОРУПЦИЈА
0800 50030

Историја на конфликтите во Франција

Во периодот на првата епоха во француската историја или поточно во неолитскиот период (4.000-2500 пр.н.е.), келтски племиња започнале да се населуваат на територијата на денешна Франција и околу 400 година пр.н.е. овие племиња биле познати како Гали. Галите биле аграрни луѓе, работници со железо, но исто така и жестоки војни. Во 52 година пр.н.е., Галите биле поразени од армиите на римскиот император Гај Јулие Цезар во областа Алезја (Бургундскиот регион), така што Римјаните успеале да ја заземат целата територија на Франција. Областа на Галите, споредено со денес, ја опфаќа територијата на денешна Франција, Белгија, Луксембург, Швајцарија, Италија и Германија. Во овој временски период Цезар го изградил градот Лукетија, денешен Париз. Преку Римјаните, христијанската религија била пренесена во античка Галија, односно денешна Франција.

Втората епоха на француската

Француската историја се дели на три главни епохи: првата е најдолга и го опфаќа задоцнетиот премин од римскиот деспотизам до воспоставувањето на апсолутистичка монархија на чело со Шарл VIII и неговите соработници. Втората започнува од воспоставувањето на апсолутистичката монархија и завршува со времето на владеењето на Луј XIV. Последната или третата епоха започнува со Француската револуција од 1789 година

историја е најпозната по владеењето на Луј XIV, кој бил апсолутен монарх, чиј успех во француското општество се темели во изборот на способни луѓе и менаџмент со нив како Колберто, кој бил одговорен за целокупната логистика и финансии, Лувој, кој бил надлежен за војската и водењето на воените операции, Ваубан, кој бил одговорен за инженериски фортификации и утврдување со кои Луј XIV успеал да ги реализира неговите воени амбиции. Од речиси преку половина век на владеење на Луј XIV скоро 30 години поминале во константни војни и победи на Холандија и Шпанија. Франција во периодот после 1685 година се посветува на сеопфатен развој на француската култура и традиција преку негувањето на барокниот стил на градба на престолнини, мостови, згради и други објекти. Покрај архитектурата во овој период значајна ренесанса доживува и француската

литература и уметност. Најпознати дејци во литературата во овој период се: Молиер, Расин, Боало, Ла Фонтен и други. Третата епоха од француската историја претставува Француската револуција (1789-1799 година,) еден од најзначајните периоди од француската историја, со која Франција ги поставува темелите на националните

концепти и регулативи за: диверзитетот помеѓу богатите и сиромашните, даночниот систем, баланс на разликите кои претходно постоеле помеѓу државата и цивилното општество. Овие темелни реформи својот импакт понатаму го имаат врз цела Европа, а потоа и врз целиот свет. За првпат во современата историја граѓаните имаат верба и надеж во националните законски регулативи за: слобода на говор, еднаквост, солидарност, национален интерес и други теми кои претставуваат стратешки национални вредности. Особено значајно место во епохата на Француската револуција е периодот на владеењето на Наполеон I Бонапарта (1789-1815). Наполеон се вбројува во редот на најдобрите воени стратегии во историјата. Наполеон е еден од ретките воени лидери кој успева својата креативна идеја за создавање современа артилерија и воена организација, практично да ја реализира во поголемиот број на

војни кои ги водел ширум европскиот и азискиот континент. Неговата идеја за развој на воената технологија и организација ја промени оперативната перцепција на бојното поле, така што француската воена тактика во овој период, се базира на следниве целини: развој на индивидуалните компоненти на армиите: пешадија, коњаница и артилерија, воената опрема која ја носат и користат и најважно од сè, „како да војуваат заедно“; развој на воената технологија и потребата за подобрување на воениот професионализам и импактот од овие промени на бојното поле; начинот на координирано, односно заедничко дејствување на воените единици на бојното поле (оперативно позиционирање на воените единици); современи специјални методи, техники и опрема за развој и употреба на артилериските единици; развој на поморското војување од современи

борбени бродови до современо оружје со кое истите располагаат. Ефективната воена техника и организација која ја воспоставил Наполеон резултирала со бројни воени походи и битки. Преку овие битки Наполеон освоил поголем дел од континентална Европа во текот на XIX век. Последниот воен поход е битката за Ватерло во која конечно е поразен. Битката се одвива на

Во мисиите предводени од НАТО во Авганистан и во Ирак од 2002/03 година до сега, Франција даде значителен и сеопфатен придонес. Крајната цел во успешноста на борбената мисија на НАТО во Авганистан (ИСАФ), француската влада и военото раководство ја градеа преку офанзивната и фазата на стабилизација

18 јуни 1815 година, во која француските трупи со бројност од 72 000 војници се поразени од здружените коалициски сили на: британски, германски и белгиски единици со бројност од 68 000 војници и плус уште 45 000 пруски војници. Неколку години после оваа битка Наполеон умира. После Втората светска војна (1941-1945 година), Франција, иако е од страна на коалицијата на Антантата, односно победниците, воено и економски доживува колапс и голем број на човечки загуби. Имајќи предвид дека низ историјата претставува империјална колонијална сила, Франција се соочува со бројни движења за независност на државите кои биле под нејзино колонијално владеење. Гледано хронолошки низ историјата, Франција била вклучена во бројни надворешни конфликти како: Лаос (1946-1953 година), Виетнам (1946-1954 година), Камбоџа (1946-1953 година) и во внатрешнодржавен конфликт со Тајланд

за Северна Камбоџа во 1946 година. Франција имала бројни африкански колонии кои биле под нејзино владеење. Конфликтот во Мадагаскар избил во 1947 година, во Тунис (1953-1956), во Алжира (1954-1962), во Камерун (1957-1959), во Мароко (1953-1956) и во Мавританија, област во Мароко (1957-1958 година). Во сите овие бројни конфликти, Франција не била во состојба да ја реконсолидира својата воена моќ, така што поголемиот број на земјите кои беа под нејзино колонијално владеење успеале да се изборат за својата независност. Франција, фокусот на своето колонијално владеење го насочи кон тунискиот град Бизерт, кој за неа имаше стратегиско значење. Овој град успева да го држи под своја контрола сè до 1961 година кога Тунис

станува независна држава. Во текот на 1956 година, Франција ги навлекува Израел и Обединетото Кралство во краткотраен внатрешен конфликт со Египет околу влијанијата во Суецкиот канал. Поврзувајќи го Медитеранското со Црвеното Море, Суецкиот канал има неверојатно големо стратегиско и економско значење, особено за трговската рута на големите трговски бродови кои пренесувале петролеум и други нафтни деривати до Европа. Меѓутоа, тековниот притисок од страна на ООН, ги натера европските сили да се повлечат од сферите на влијание во Суецкиот канал. Прашањето за отцепување на Алжир беше особено оспорувано во рамките на француското општество поради значителниот број на европски доселеници таму.

За да се стави крај на политичката нестабилност што произлезе од овој конфликт, француското национално собрание го изгласа генералот Шарл де Гол за национален херој од Втората светска војна. Потоа, Гол промовираше нов устав усвоен во 1958 година, кој значително ја зајакна позицијата на францускиот претседател. Во 1961 година Де Гол побара компромис за Алжир, кој ќе ја комбинира независноста со гаранции за безбедноста на француските колонии. Притоа спротивните ставови на оваа политика изразени преку воена фракција, Организацијата на тајната армија (ОТА - de Armée Secrète), направи неколку обиди за атентат на Шарл де Гол со цел да направи внатрешен државен конфликт. Алжир се избори за својата независност во 1962 година, а Де Гол остана претседател до 1969 година. Француските трупи по одлука на француската влада се враќаат во поранешните колонии во: Габон, Чад и Камерун, во конфликти кои избија во текот на 1960 година. Во рамките на меѓународната коалиција, Франција беше секундарна страна во конфликтот помеѓу Северна и Јужна Кореја во текот на 1950-1953 година, Ирак и Кувајт (1991 година), Косово и Југославија (1999 година) и Авганистан после 2002 година. Во текот на втората декада од XXI век во Франција се случија серија терористички напади. Париските терористички напади од 13 ноември 2015 година претставуваат едни од најкрвавите терористички напади во француската историја. Помеѓу целните места беа: музички клубови, националниот спортски стадион и неколку локални барови. Во престрелките и бомбашките напади на лице-место починаа над 90 лица на концертот во Батаклан. Францускиот претседател Франсоа

Оланд беше навремено евакуиран од фудбалскиот натпревар помеѓу Франција и Германија од Европското првенство 2016 година, а по трите одвоени самоубиствени бомбашки напади бројката на загинати се искачи над 130 лица. После еден час ИСИС ја презема одговорноста за извршениот напад. Изјавата на францускиот претседател Оланд за терористичкиот напад врз Париз го квалификуваше како „воен чин“. Следниот масовен терористички напад во Франција се случува на 14 јули 2016 година кога товарен 19-тонски камион брзо и без контрола се движеше во толпа од граѓани кои го прославувале Денот на Бастија во Ница. Возачот на камионот Мохамед Лахуајеј-Булеп бил туниски жител на Франција кој уби 86 лица. По огнената престрелка со полицијата бил убиен. Од париските терористички напади во 2015 година досега се извршени уште 15 терористички напади со помал број на жртви или вкупно со над 100 убиени лица.

Во мисиите предводени од НАТО во Авганистан и во Ирак од 2002/03 година досега, Франција даде значителен и сеопфатен придонес. Крајната цел во успешноста на борбената мисија на НАТО во Авганистан (ИСАФ), француската влада и военото раководство ја градеа преку офанзивната и фазата на стабилизација. Француските власти одлучија да распоредат француски војници во Естонија во текот на 2019 година, како дел од континуираното присуство на 300 француски војници кои веќе беа распоредени во мисите во Естонија во 2017 година и во Литванија во 2018 година. Понатаму, Франција распореди четири борбени авиони Мираж 2000-5 од борбената група 1/2 (Cigognes) од 31 април до 31 август 2018 година, во рамки на мисијата на НАТО за ефективна воздушна полиција (NATO air Police- NAP), кои се стационирани на аеродромот „Амари“ во Естонија. Франција е посветена на придонесот во мисиите на воздушна полиција, а француските воздухопловни сили спроведоа седум мисии, како и во балтичките држави од 2004 година. Политичкиот врв на земјите-членки на НАТО во јули 2018 година објави дека започнува мисијата на НАТО – Ирак (NM-I), така што француските власти ја потврдија својата решителност да го поддржат зајакнувањето на капацитетите на иракските одбранбени институции заедно со нивните сојузници и одлучија да распоредат четири лица во мисијата. Франција, исто така, придонесува за глобалните напори на Алијансата во борбата против тероризмот, преку својата национална операција „Баркхане“ во Сахел со околу

Државите-членки на ЕУ во согласност со заклучните препораки на Европската комисија на лицата кои добиле азил во држава-членка на ЕУ, во нашиот случај Франција, се должни на овие лица да им обезбеди нормални услови за живот. Од 2014-2017 година во Франција азил побарале 320 илјади мигранти, од кои 120 илјади добиле азил

400 лица и „Шамал“ во Левант со околу 1200 лица. Франција одигра централна улога во неколку операции на НАТО, како што е КФОР од 1999 година во која беа ангажирани над 50 000 француски војници. Во меѓународните безбедносни сили за помош (ИСАФ) во Авганистан учествуваа над 4000 француски војници, а во операцијата „Обединет заштитник“ (Unified Protector) француските воени сили спроведоа една четвртина од воздушните патроли и една третина од офанзивните воздушни напади. Актуелните протести во Франција познати под името „Жолти елечи“, започнаа во текот на 17 ноември 2018 година и за кратко време се проширија низ целата држава. Народните протести немаат потајна поддршка од политички партии или групи, немаат лидери, туку преставуваат економско-социјален револт од обидот на француската влада да ги покачи даноците за горива

и за месечните тековни трошоци. Незадоволството кај граѓаните беше поттикнато од мерките на владата за директно зголемување на данокот на горивата, кое вообичаено повеќе го користат превозните компании, но и граѓаните. Кулминацијата на народниот револт се појави откако француската влада го намали данокот на богатите, кој се однесуваше само на лица кои поседуваат нето-приходи од над 1,3 милиони евра годишно, така што економските реформи на француската влада, народот ги смета како фаворизирање на богатите. Како минува времето овие протести даваат импликација дека преставуваат движење против социјалната нееднаквост. Политичката состојба во Франција е прилично сложена. Француската влада доби силна поддршка на изборите од граѓаните, но за кратко

време почна да ја губи довербата по неисполнувањето на скалестите даночни реформи со кои најбогатите граѓани на Франција требаа да плаќаат и најголеми даноци. Спротивно на ова тврдење, француската влада сакаше да ги зголеми даноците на горивата и месечните тековни трошоци за живот, со што се врши директен удар врз стандардот на граѓаните. Мерките околу смирување на протестите се мошне насилни и репресивни. Како дополнителен факт за насилните мерки за задушување на протестите, треба да се земе предвид дека за максималната бројка од 282 000 демонстранти која се случи на 17.11.2018 година, француската влада ангажирала 89 000 полицајци, од кои 8000 биле во улога на патрола низ главниот француски град Париз.

д-р Андреј Илиев

